

Stručni članak
UDK 78.681.089.6

DJEČIJI HOROVI

Prof. Radojica Sladoje²⁰³
OŠ „Georgi Stojkov Rakovski“, Banja Luka

Rezime: Sudbina horskog pjevanja, pa i pjevanja uopšte, zavisi u prvom redu o toga kakve će temelje dobiti djeca u školi za tu vrstu muzičkog izražavanja, ali i od stručne spreme nastavnika i stepena njegova obrazovanja, poznavanja prikladne, vrijedne horske literature, te izbora dječijih pjesama. Pokušava se izvršiti podjela na jednoglasne dječje pjesme, dječje narodne pjesme, pjesme komponovane za dječje horove, prerađena literatura za djecu i masovne rodoljubive pjesme, sa kratkim osvrtom na pravilan način interpretacije navedenih pjesama.

Ključne riječi: *dječiji hor, pjevanje, podjela, literatura, interpretacija.*

CHILDREN CHOIRS

Summary: The fate of choral singing, including singing in general, depends primarily on the basis of this kind will get kids in school for this kind of musical expression, but the wage rate is doubled and qualifications of teachers and the level of his education, knowledge of appropriate and valuable choral reading and the selection of children's songs. She tried to be divided on a unanimous children's songs, children's folk songs, songs composed for children's choirs, processed reading for children and mass patriotic songs, with a brief comment on the proper interpretation of these songs.

Key words: *children's choir, singing, sharing, interpretation.*

Dani dječjeg stvaralaštva se obilježe svake godine u mjesecu maju, uz ostalo, i brojnim nastupima dječjih horova unutar školskih priredbi i izvan škole, na koncertnim podijima. Ti se nastupi pripremaju tokom čitave godine, djeca dolaze na probe hora u školsko i u vanškolsko vrijeme, neka dolaze s veseljem, a neka po nalogu nastavnika i bez volje. Nastavnici se bore za kvalitet svog hora, a on zavisi od mnogo značajnih faktora. Kvalitet hora i njegovih izvođenja ne zavisi samo o položaju hora u školi, već u prvom redu i o stručnoj spremi nastavnika, i njegovom poznavanju muzičke vrijedne horske literature, o njegovoj dirigentskoj vještini, o pedagoškom taktu i metodičkoj spremi da održi disciplinu hora, o njegovoj muzičkoj spremi s obzirom na stilski ispravnu interpretaciju izabranih partitura i konačno o važnoj komponenti rada - o njegovoj spremi da ispravno postavi i školuje dječje glasove.

U okviru kratkog članka nije moguće ući u razmatranje svakog od nabrojanih potrebnih znanja nastavnika - dirigenta, pa bih se ograničio na pitanje ispravnog izbora literature.

²⁰³ Profesor muzičke kulture

Pokušao bih razvrstati dječje pjesme u ove vrste:

- a) jednoglasna dječja pjesma
- b) dječja narodna pjesma
- c) pjesme komponovane za dječje horove
- d) horska literatura za odrasle - prerađena za djecu
- e) masovne, rodoljubive pjesme.

Najčešće se čuju jednoglasne, jednostavne pjesme, koje i po tekstu i po muzici najbolje odgovaraju uzrastu mlađe djece 8–12 godina. U jednoglasnom, jednostavnom, priprostom pjevanju, djeca najviše uživaju. Ona se osjećaju sigurnija u intonaciji, ohrabrena su jednoglasjem i zadovoljna nad uspjehom izvođenja. Nastavnik može takve dječje pjesme vrlo dobro koristiti i za njegovanje lijepog pjevanja, za postavku dječjeg glasa i za objašnjenja osnovnih muzičkih pojmova.

a) Primijeni li uz jednoglasnu pjesmu i najjednostavniju instrumentalnu pratnju, tada će djeca imati utisak potpunijeg izvođenja i njihova želja za većom punoćom zvuka biće takođe upotpunjena. Pratnju jednoglasnih dječjih pjesama mogao bi sastaviti svaki učitelj prema svojim mogućnostima, i prema tome imate li u školi koji instrument, kakav mali instrumentalni sastav, sami svirate gitaru, ili neki učenik svira klavir, ili – što bi bilo najidealnije – da znate sa djecom na improvizirajući način stvoriti pratnju uz primjenu nekih instrumenata, eventualno školskog instrumentarija: udaraljke, ksilofon, metalofon, blokflaute, triagl i sl. Međutim, najvažnije jeste i ostaje da pjevanje bude ispravno koliko u muzičkom, toliko u tehničko–glasovnom pogledu.

b) Dječja narodna pjesma predstavlja interesantno područje rada, kome treba prići dosta obazrivo. Narodne pjesme po sadržaju i po kretanju ambitusa ne odgovaraju dječjem izvođenju. No, dobar poznavalac naći će ipak u prebogatoj riznici narodnih pjesama one koje će potpuno odgovarati uzrastu njegovog dječjeg zbora. Pošto udžbenička literatura za OŠ poznaje veći broj narodnih pjesmica, nećemo se zadržavati na izboru navedenih pjesama, već će se pažnja usmjeriti na problem njihovog izvođenja.

Davno je prošlo vrijeme kada su djeca učila pjesme kod kuće od roditelja. Gradski ljudi su uveliko izgubili kontakt sa selom, stoga i veći broj nastavnika nije imao priliku nigdje da upozna narodno blago i regionalne razlike muzičkog folklor. Šta je uzrok toga? Na nastupima dječjih horova najčešće slušamo izvođenje etno-pjesama, koje ni u sadržajnom ni u tehničkom pogledu ne pristaju djeci!

Takođe, prisutno je u takvom pjevanju često arhaično, „grleno“ pjevanje, koje se izvodi forsirano, na grlo, iz sve snage grudnog koša kroz neprimjereno deranje djece. Kakva strašna zabluda! To pjevanje prelazi u naviku koju je teško iskorijeniti, pa se sa pravom možemo zapitati kako preći sa grlenog pjevanja na kultivisano pjevanje prilikom obrade umjetničkih djela. Stoga, treba se voditi računa kako ne bi djeca – izvođači, stvorila iskrivljenu sliku o našoj tako lijepoj narodnoj muzici i pritom uništila svoj glasovni aparat u razvoju.

c) Pjesme koje su namijenjene horskom izvođenju mogu se preporučiti naročito onim manje iskusnim nastavniciima koji po izboru literature nemaju dovoljno iskustva. Međutim, prilikom svakog odabira treba da uslijedi detaljna priprema nastavnika koja podrazumijeva analizu kompozicije (specifične skokove, rješenja navedenih problema, ali svakako ambitus kompozicije koji treba da bude prilagođen ambitusu dječijeg sastava koji nastavnik vodi). Ne zaboravimo, ništa ne djeluje lošije nego izvođenje pri kojem se jasno osjeća izvodačka nedoraslost zadatku!

d) Pri prerađi odrasle horske literature za dječje sastave, često se dešava da obrada ne dostiže vrijednost originala. Odgovornost za to snosi isključivo prerađivač. Dileme su česte, i postoje različita mišljenja, da li je bolje opredijeliti se za dječiju pjesmu ili prerađenu kompoziciju? Svakako, ukoliko se izvrši besprijekorna obrada, katakad je dobro posegnuti za tim postupkom, jer je to način da djeca upoznaju neko vrijedno horsko djelo.

e) Izvođenje masovnih pjesama je najčešće patriotskog karaktera i to bi svakako trebalo uključiti u repertoar horova. One često sadrže vaspitne elemente, i najčešće su intenzivnog ritma i vedrog raspoloženja, pa ih djeca iz tog razloga rado interpretiraju.

Zaključak

Sudbina horskog pjevanja zavisi u prvom redu od toga kakve će temelje dobiti djeca na predmetu muzička kultura, kakve su temelje ponijela iz sredine u kojoj žive, stekla podlogu za stvaranje sluha u prvim godinama života i sl., do obrazovanosti nastavnika i njihovoj dobroj pripremi sa kojom će pravilno postaviti i njegovati dječje glasove, te voditi dječji hor na zadovoljstvo sebe i učenika svojih.

Literatura:

1. Kojov-Bukvić, I., *Metodika nastave muzičkog vaspitanja*, Beograd, 1989.
2. Raich, T., *Dječji zborovi na podiju, Muzika, IV*, Beograd, 1969.